

OECD Journal on Development

**Development Co-operation - 2006 Report - Efforts and Policies of the
Members of the Development Assistance Committee – Vol. 8 No 1**

Summary in Polish

Dziennik OECD dotyczący rozwoju

**Współpraca rozwojowa – raport za rok 2006 – działania i polityka
członków Komitetu Pomocy Rozwojowej Tom 8, wyd. 1**

Podsumowanie w języku polskim

„Jednym z najważniejszych zadań Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD jest dostarczanie zainteresowanym wiarygodnych i spójnych informacji. Uważamy, że przejrzystość prowadzi do skuteczności. Pomoc pojmujemy zaś jako inwestycję w lepszy i bezpieczniejszy świat. Zarówno jej dawcy, jak i biorcy mogą, a nawet powinni wymagać, by jej efekty były wymierne dla ubogich. Mam nadzieję, że informacje i analizy zawarte w raporcie przyczynią się do ożywienia debaty na temat skutecznego wykorzystania środków pomocowych.”

– Richard Manning, przewodniczący Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD

Tegoroczny raport na temat współpracy w sferze rozwoju, przygotowany przez przewodniczącego Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD Richarda Manninga dotyczy łącznej wielkości środków przeznaczanych na pomoc. Autor analizuje, w jakim stopniu ofiarodawcy zbliżają się do celu przewidującego zwiększenie wielkości pomocy w skali globalnej do 130 mld USD oraz podwojenie pomocy dla krajów afrykańskich do roku 2010.

Zagadnienia poruszone w raporcie obejmują: główne kierunki przepływu środków pomocowych (które regiony otrzymują najwięcej, a które najmniej), sektory przyciągające pomoc (zdrowie, edukacja itd.), wpływ umarzania długów oraz pomocy doraźnej na całkowity przepływ środków.

W raporcie znalazły się również sugestie dla ofiarodawców, związane z oddziaływaniem na władze krajów rozwijających się w celu zwiększenia ich rozliczalności w zakresie wydatków publicznych (w tym środków pomocowych).

Podane zostały również wartości podstawowych miar współpracy w sferze rozwoju, w tym wskaźniki dotyczące postępów (lub ich braku) we wdrażaniu deklaracji paryskiej w sprawie skuteczności pomocy oraz korzystnych efektów zwiększenia środków pomocowych na rzecz handlu.

Pomoc rośnie, ale dominują umorzenia długów

W 2005 roku Oficjalna Pomoc Rozwojowa (ODA, official development assistance) świadczona przez kraje członkowskie Komitetu Pomocy Rozwojowej wzrosła o 32%, do rekordowego poziomu 106,8 mld USD.

Kwota ta stanowi 0,33% łącznego dochodu krajowego brutto państw członkowskich w roku 2005, podczas gdy w roku 2004 wynosiła 0,26%. Jest to najwyższy wskaźnik odnotowany od roku 1992.

Lwia część tego wzrostu pochodzi ze świadczeń polegających na umorzeniu długów (przede wszystkim wobec Iraku i Nigerii), których wartość wzrosła ponad trzykrotnie w stosunku do poprzedniego roku, oraz z pomocy humanitarnej, która zwiększyła się o 15,8%.

W 2005 roku KPR opublikował cytowaną potem wielokrotnie „symulację”, zgodnie z którą, przy założeniu, że wszyscy ofiarodawcy dotrzymają złożonych obietnic, pomoc wzrośnie z prawie 80 mld USD w 2004 roku do 130 mld USD w 2010 roku, przy stałej wartości dolara amerykańskiego.

Zdaniem przewodniczącego KPR Richarda Manninga osiągnięcie tego celu będzie wymagało gwałtownego przyrostu w latach 2008–2010. Oznacza to powiększanie „zasobów pomocowych finansowanych z kieszeni podatnika szybciej niż większości innych form wydatków publicznych”.

Richard Manning przewiduje, że w latach 2006–2007 wartość pomocy może się nieznacznie zmniejszyć w związku ze zmniejszeniem wartości umarzanych długów.

Zastój w pomocy dla Afryki Subsaharyjskiej, większość środków przeznaczana dla ubogich państw

Afryka Subsaharyjska otrzymuje znacznie większe środki niż kiedyś, ale gdyby wyłączyć Nigerię, która w 2005 roku uzyskała głównie pomoc w postaci redukcji długu, pomoc dla tego regionu pozostałaby w 2005 roku niezmienniona.

W nadchodzących latach powinien być jednak obserwowany przyrost innych form pomocy, ponieważ w życie wchodzi zobowiązania dotyczące podwojenia świadczeń na rzecz Afryki.

Richard Manning przewiduje, że będziemy obserwować dalszy spadek pomocy dla krajów europejskich i krajów Dalekiego Wschodu w związku z postępującym rozwojem tych regionów.

Okolo 96% środków kierowanych jest teraz do biedniejszych krajów rozwijających się, bliżej miejsca zamieszkania ubogich.

Rośnie również pomoc z innych źródeł

Podczas gdy członkowie Komitetu Pomocy Rozwojowej mają nadal łożyć środki w wysokości około 90% całkowitej Oficjalnej Pomocy Rozwojowej, Manning podkreśla, że rośnie również pomoc napływająca z innych źródeł.

Warren Buffet przekazał znaczną część swojej fortuny na konto fundacji Gatesów, doprowadzając do podwojenia aktywów fundacji z dnia na dzień.

Pomoc pochodząca z krajów nienależących do KPR wynosiła zwykle około 5% Oficjalnej Pomocy Rozwojowej na świecie, ma jednak rosnąć, jako że członkowie OECD tacy jak Turcja i Korea oraz kraje spoza OECD i UE zwiększają świadczoną pomoc.

Nowe sposoby udzielania pomocy

Interesującą cechą ubiegłego roku jest to, że kilka innowacyjnych pomysłów w sferze finansowania pomocy rozwojowej, do tej pory tylko dyskutowanych, przybrało realne kształty.

Trzy główne inicjatywy podjęte w tym zakresie dotyczą ochrony zdrowia:

- Międzynarodowy Instrument Finansowy na rzecz Szczepień,
- zobowiązania dotyczące opłat w sektorze lotnictwa, przeznaczonych na finansowanie walki z malarią, gruźlicą i AIDS,
- Advanced Market Commitment – program wspierania rynku zbytu szczepionek, zachęcający do tworzenia szczepionek w przypadkach, kiedy zapotrzebowanie rynkowe jest małe.

Tylko dzięki dwóm pierwszym inicjatywom spodziewane jest powiększenie wielkości świadczonej pomocy o 2 mld USD rocznie lub 2% łącznych środków pomocowych.

Uzależnienie od pomocy

Czy zależność od otrzymywanej pomocy doprowadziła do zagrożenia makroekonomicznej stabilności i konkurencyjności krajów rozwijających się (tzw. choroba holenderska)?

W rzeczywistości statystyki KPR wskazują, że ogólny poziom uzależnienia od pomocy jest niski i stabilny, po znacznym spadku odnotowanym w latach dziewięćdziesiątych XX w. Większość krajów o wysokim poziomie uzależnienia to małe wyspy lub państwa dotknięte konfliktem. Niektóre większe kraje mogą odnotować pewien wzrost uzależnienia, jeśli pomoc będzie rosła zgodnie ze składanymi wcześniej zobowiązaniami.

Monitorowanie deklaracji paryskiej w sprawie skuteczności pomocy

Komisja Pomocy Rozwojowej OECD kontroluje wdrażanie deklaracji paryskiej dotyczącej skuteczności pomocy, która została podpisana w 2005 roku przez ponad stu ofiarodawców, krajów rozwijających się oraz organizacji wielostronnych. Tegoroczny raport na temat współpracy rozwojowej zawiera wnioski z pierwszego badania efektów deklaracji paryskiej, przeprowadzonego w roku 2006.

Na podstawie analizy stwierdzono, że konieczne jest ściślejsze kontrolowanie kosztów świadczenia pomocy. Skuteczność pomocy wykracza jednak poza redukcję kosztów transakcyjnych, musi również polegać na tworzeniu silniejszych i w większym stopniu rozliczalnych instytucji na poziomie państw. Z raportu wynika, że w tym obszarze należy jeszcze dołożyć wielu starań.

W ankiecie wzięło udział 31 państw.

Promowanie rozliczalności na poziomie krajowym

Richard Manning wymienia obszary, w których ofiarodawcy powinni zintensyfikować działania prowadzące do promowania rozliczalności rządów krajów ubogich w stosunku do ich obywateli. Proponuje on:

- ustawiczne działania mające na celu poprawienie dialogu z podmiotami pozarządowymi w zakresie formułowania strategii redukcji ubóstwa oraz używania komunikacji w celu poprawy rozliczalności,
- położenie większego nacisku na usprawnianie systemu ściągania podatków.

Manning uważa, że poziom rozliczalności rządów wobec obywateli jest najwyższy nie wtedy, gdy poziom pomocy jest wysoki, ale wtedy, gdy wysokie są przychody z podatków.

Ofiarodawcy mają duże doświadczenie w podejmowaniu prób usprawniania państwa przez pomoc w budowaniu kompetencji. Osobom z zewnątrz jest trudno uczestniczyć w działaniach leżących u podstaw umów społecznych, które podkreślają warunki prowadzenia lokalnej debaty politycznej, ale ofiarodawcy powinni rozważyć wspieranie w większym stopniu:

- reprezentatywnych rządów,
- niezależnego sądownictwa,
- niezależnych mediów.

Pomoc na rzecz handlu

Jeśli zabraknie wsparcia dla wydajności handlu w krajach rozwijających się, poprawa dostępności rynków nie będzie miała znaczącego wpływu na zredukowanie zjawiska biedy.

Raport zawiera ostrzeżenie, że zgodnie z poczynionymi ostatnio spostrzeżeniami, skuteczność programów „pomoc na rzecz handlu” jest niewielka, uświadamia również, że deklaracja paryska w sprawie skuteczności pomocy nie znajduje w tych programach odzwierciedlenia. Podaje propozycje usprawnień, mających związek z wagą zaangażowania poszczególnych krajów i zarządzania poprzez rezultaty (results-based management).

W 2004 roku pomoc na rzecz handlu wyniosła 2,5 mld USD na wsparcie dla samego handlu, 12,9 mld USD na budowę infrastruktury oraz 7,3 mld USD na powiększenie zdolności produkcyjnych. W rzeczywistości od zakończenia rundy urugwajskiej udział środków przeznaczanych na handel stanowił średnio 24% całej Oficjalnej Pomocy Rozwojowej, wyłączając środki na umorzenie długów.

Notki na temat krajów – polityka i działania ofiarodawców dwustronnych

Co roku w raporcie na temat współpracy rozwojowej znajdują się uwagi dotyczące działań podejmowanych przez ofiarodawców dwustronnych.

W 2006 roku ujęto w raporcie następujące stwierdzenia:

- redukcja ubóstwa staje się ważnym, a nawet głównym zadaniem dla większości darczyńców;
- członkowie KPR pozostają wierni Milenijnym Celom Rozwoju;
- walka z korupcją należy do istotnych celów ofiarodawców w odniesieniu do sfery politycznej;
- kilku ofiarodawców wzbogaciło swoje programy o reformę sektora bezpieczeństwa;
- wiele pozostaje do zrobienia w dziedzinie spójności programów pomocowych;
- więcej uwagi poświęca się monitorowaniu i ocenie programów, ze szczególnym uwzględnieniem rezultatów świadczonej pomocy;
- dokładniejsze dane przedstawiono w odniesieniu do pięciu krajów, które zostały przebadane bardziej szczegółowo; są to: Grecja, Holandia, Portugalia, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone.

Statystyka

Załącznik statystyczny do raportu na temat współpracy rozwojowej zawiera najnowsze dane na temat budżetów pomocowych członków, w postaci tabel, grafów i wykresów. Ujęto w nim najistotniejsze dane.

Pełny dodatek statystyczny oraz analiza są dostępne online pod adresem:

www.sourceoecd.org/development.

© OECD 2007

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD:
www.oecd.org/bookshop/

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji:

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights/

